

Ki látta őt...?

Felolvasták a Petőfi-társaság 1920 május 16-án a M. Tud. Akadémia Kistermében tartott felolvasó-ülésén.

*Ki látta őt, amint hóval fődött
Mezők beitták titkos lábnyomát?
Ki látta őt, amint az esti köd
Kék fátyolán suhanva szálla át?*

*Ki látta őt, derengő hajnalok
Nagy utain kit némaság kísér,
Vihar ha zug, napfény ha felragyog,
Ki szállva-száll, kit csüggedés nem ér?*

*Ki látta őt, ha koldusok lakát
Halkan betölté s loppal szállt tova?
Ó-kuriáknak alvó ablakát
Ha megzörrenté, éjek vándora?*

*Ki látta őt, ha izzó két szemétől
Nagy éjeken kigyul a szemhatár,
S holt századoknak rég letűnt kódéből
Apáknak lelke a fiakba száll?*

*Ki látta őt, ki ő, ki szárnya röptén
Titkos reménnyel bus szivekbe tört,
Kinek, mely oly soká virraszta, jöttén
Meglébbenté gyász fátyolát a föld?*

*Keserv szüretjén, könnyeket ha sajtolt
Tüzes szemüknéből fojtott gyűlölet;
Ki vagy Te, oh ki jössz s szívünkbe markol
— Borzongató üdv, — két titán-kezed?*

*Remény vagy-e, áttörve minden éjen,
Mely felragyog: meghalunk nem lehet;
A Hit vagy-e, fetrengve száz fekélyen
Üdvért mely Isten trónjához vezet?*

*Alvó erőknek ébredése vagy tán,
Mely sarkain megráz világokat?
Uj ítélet tündöklő felragyogtán
Első sugár vagy, mely szívünkbe hat?*

*Ki vagy? Ki küldött? Oh ki látta jöttöd.
Ki tört ülsz minden fájdalomak felett?
Ki alvó lelkek sirkövét ledöntöd,
Ki vagy Te?! Oh ne kérdezzük neved!*

*Te itt vagy, itt; ébresztöd harsonájá
Egek magas kárpitjáig rivall!
Uj frigyre lép ma új évezred álma
Egy ébredő nép millióival.*

AJTAY MIKLÓS.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

A pesti drámairodalom.

Még néhány hónap és a budapesti színházi idény befejeződik. Azok, akik szükségét érzik, hogy ennek a színházi évadnak produktumát súly és érték szempontjából mérlegre tegyék, elborzadva rettennek vissza ettől a meddő kísérlettől. A silányságnak, az értéktelenségnek olyan halmazát, mint amilyent az üzleti érdek és a faji szeretet az elmúlt színházi év alatt színpadra engedett, talán a liberalizmus és a destrukció legmámorosabb napjaiban sem produkálták a budapesti magánszínházak. Sivárság, tehetetlenség és tehetségtelenség ordított a pesti színpadokról és a liberális, destruktív sajtó kiáltó örömmel hozsannázott szerzőnek, színésznek, direktornak egyaránt. A színházak kasszái tömve voltak, a Lipótváros valutázó börzianerei, a megtollasodott Dob-utca, a siberek, a minden becsületes munkát lenéző és megvető pesti „ucca“, zsufolásig megtöltötte estékről-estékre a színházat és izzadtszagu tenyereiket véresre tapsolták Szenes Béla, Bus Fekete László, Liptai Imre, Bakonyi Károly, Földes Imre fércmunkái előtt. Pesti argo, külvárosi jassz nyelv, izléstelenség, szemérmertelenség, a magyar föld népének kigunyolása, ostoba viccek, zizenyős történetek, szentimentális nyavalygások voltak ezekben az alkotásokban és százezrek, meg százezrek vándoroltak a faji irodalom kullancsainak zsebébe. A mesterük Khinát vitte Blumenthal színpadára, a doyenjük meg a magyar nemzet első Mohácsában csak az erőtlén, fiatal királyt látta, akit megrajzolt egy pipogya és neuraszténiás ifjunak és abban a rettenetes katasztrófában, amely 1514-ben zuhant a magyar népre, beteg, perverz fantáziája csak egy robosztus férfi és egy száugvinikus királyné szerelmét fogta föl.

És ugyanakkor, amikor a tehetetlenség és a magyar nyelv kalózái diadalra diadalt aratnak fajtájuk szoros együtt működésének segítségével, amikor a liberális sajtó, a „sajtó“ szinigazgatók minden elképzelhető módot megragadnak, hogy a betűkufárok sikere anyagiakban is a legfényesebb legyen, ugyanakkor keresztény magyar írók drámái és színművei elolvasatlanul hevernek éveken át a direktorok fiókjaiban és számüzik őket a színpadról, talán örökre. A Vigszínházban például Herczeg Ferenc kivételével egyetlen keresztény, magyar író szóhoz nem jutott soha és nem is engedik a jövőben sem. A többi magánszínházban pedig néha a látszat kedvéért el-fogadják egy-egy keresztény író darabját, de évekig hevertetik, amíg az író maga meg nem unja a sok huza-vonát és vissza nem veszi művét.

Hogy ez a magyar kulturát és művészetet arculcsapó és megcsufoló állapot már szinte elvitázhatatlan törvényre lett Budapesten, ez a leszegényedett középosztály, a magyar intelligencia katasztrófális pusztulásával magyarázható meg. Nincs irodalmi fórum, nincs színházlátogató intelligens publikum, amely Bus Feketéék és Szenes Béláék tehetségtelenségét kiséprlízhetné a színpad mögül. Ma a színházbajlás luxus, ma az a pénz, amelybe egy jegy ára kerül, kenyérre kell a magyar középosztályának. Azok pedig, akik ma megtöltik a színházak nézőtereit, a háboru előtti esztendőkből a Telekiteret és zsibvásárokat népesítették be. Megemészthet-e ennek a fajnak a gyomra különb eledelt, mint amilyent Bus Feketéék tálnak föl nekik?!

A magyar színműirodalom reneszánsza akkor következik be, ha a színházakat, a kulturának ezt a fegyverét is kicsavarják a méltatlan kezekből azok, akiket ma a nyomoruságuk távol tart a színházak csillogó világától.

Figyelő.

* **Meghívó.** A Szittner és Hoffmann „therapia“ laboratórium és dobozgyár r.-t. bejegyzett cégnek Szegeden, 1922. április hó 9-ik napján délelőtt 10 órakor a társaságnak Vásárhelyi-sugárút 2. sz. alatt levő hivatalos helyiségében tartandó rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1921. üzletéről. 2. Az 1921. üzletév mérlegének és zárszámadásának megállapítása. 3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére. 4. Az alapítke felemelése és az alapszabályok 5., 27., 30. §-ának módosítása. 5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választása. 6. Esetleges indítványok. Szegeden, 1922. március 31-én. Az igazgatóság. A mérleg és zárszámadás a társaság irodai helyiségében a részvényesek által a hiv. órák alatt megtekinthető. A közgyűlésen részt venni óhajtó részvényesek részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal a társaság pénztáránál helyezték letétbe.